

DOMOLJUB

Izahaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in drugo tuje države 6 K.) — Posamezne številke so prodajne po 10 dinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“ Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 33.

V Ljubljani, dne 26. avgusta 1917.

Leto XXX.

Njega Veličanstvu presvetlemu cesarju Karlu I. Pozno, a ne prepozno.

za njegov rojstni dan poklonil v imenu 17. pešpolka četovodja Vid Ambrožič
17. 8. 1917.

V časih težkih, velikih živimo,
kravimo, — bedo, glad trpimo.
Kaj podpira nas, krepi, tolaži?
Kaj nam muke in trpljenje blaži? ...

Pač zavest, da imamo cesarja,
kakor ga še bilo ni vladarja
na prestolu naše očetnjave;
to krepi nas, nam sladi težave.

Prvič danes rojstni dan praznuje,
kar pravično, modro nam kraljuje,
kar preslavnih dedov tron zasel je
Avstriji v ponos in nam v veselje.

Mlad po letih, velik pa v modrosti,
po vrlinah svojih in kreposti,
je v poklic visoki se poglobil;
sreča vseh takoj si je pridobil.

Z vencem ljubkih zgodb že je ovilo
ljudstvo mu osebo ljudomilo;
polno hvale o cesarju novem
in o zlatem srcu je njegovem.

— V težkih časih žalega spomina,
v vojni strašni, da ji zgodovina
ne pozna enake v vekih davnih,
že zasel prestol očetov slavnih.

V srcu želja prva mu je bila,
naj konča se strašne vojske sila!
Mir sovragom svojim je ponudil,
da se mu je celi svet začudil!

Roko, ki jo je ponudil v spravo,
je odbil sovražnik svojeglavo;
sredstva cesar nova pa izbira,
da pripelje nas do sreče, mira!

On je, ki solze nam z lic otrne,
ljubi mir — skor upamo — povrne;
nanj ves svet se zdaj ozira,
vsak od njega pričakuje mira!

Duh ves nov po Avstriji zdaj veje.
— Kdo dobrote njega vse našteje,
ki smo jih prejeli, kar nas vodi —
mi posebno — tlačeni narodi!

Kdo za ponedolžnem je trpeče
se zavzel, odprl jim temne ječe,
spustil jih na svobodo tisoče? ...
— On, enako vsem pravičen oče?

Kdo povrnil ljudstvu je ustavo,
da določa samo svoje pravo?
Kdo odprl spet zbornice je vrata? ...
— Cesar ljubljeni naš, duša zlata!

Kdo omilil trde je zakone
pr. vojakih? Kdo nam strl je spono,
kdo odpravil »vezanje« sramotno? ...
Cesar mili naš, z rokó dobrotno!

— Bog te živi, cesar ti naš mladi!
Zate kri, življenje damo radi!
Dokler cesar tak, kot ti jo vlada,
Avstriji se bati ni propada!!

Ob triletnici vojske je prinesel
nemški list (graška »Tagespošta«) pri-
mero med tedaj in sedaj.

Pred tremi leti. Nemčija je napo-
vedala vojsko Rusiji in Franciji. V br-
zem pohodu je upala streti francosko
moč in potem se z Avstrijo obrniti pro-
ti Rusiji. Preden bi listje odpadlo, je
upala, da bi bila vojska končana. A za-
sukalo se je vse drugače. 4. avgusta je
napovedala Anglija, da bo šla z vsemi
svojimi silami v boj za Francosko. Ne-
ka težka tesnoba je zavladala po Nem-
čiji. Kaj bo z morjem? Kaj s prehrano?
če ne bo mogoče dobiti živeža preko
morja? Strašno sovraštvo se je vnelo
zoper Anglijo. V divjih pesmih so za-
čeli klicati maščevanje na Angleže.
»Bog kaznuj Angleže!« tako so se po-
zdravljali mnogi na Nemškem in tudi
pri nas. Če je kdo obsojal ta klic, bi
kmalu ne bil dosti domoljuben.

A kako je danes? se vprašuje v
nemškem listu vojak s fronte. Saj zma-
gujemo. Naše čete stoje na sovražnih
tleh. A ni več tistega navdušenja in
tudi tistih pesmi ni več. Vnemarno be-
remo vojna poročila. Mimo teh poročil
nam sili oko in išče po listu, kaj bo z
mirom in pa kako bo s prehrano. Ali bo
skoraj mir? Naj bo že tak ali tak! Ali
bomo dobili premoga za zimo? Kako
je z moko? Ali bo dala Ogrska, kar bi
po vsej božji in človeški pravici mora-
la? Kako je s krmo? Ali bomo morali
res še to živino prodati, kar je imamo?
Odkod bomo pa potem dobivali mleka?

Tudi sovraštvo, pravi dalje vojak,
se je začelo ohlajati. Tisti nekrščanski
— in nemški klic, dostavlja nemški
vojak — »Bog kaznuj Anglijo!« je po-
tihnul. Potihnile so tudi tiste grožnje:

boj do uničenja! pogazimo jih! po njih, da bodo kri cedili! Tako govorjenje se je umaknilo mirnejšim besedam. Časten mir hočemo, a uničiti nikogar nečemo! Že se govori o sporazumu narodov, že se umeva, da ne more biti več, kakor je bilo. Ne več hujskati naroda na narod, ne več tlačiti slabejših, ne več misliti samo na vojsko, ampak zavedati se, da je zemlja za vse, da vsi ljudje so bratje, bratje vsi narodi, da moreta osrečiti narode le pravičnost in ljubezen!

Tako nekako nemški vojak. Pozno je to spoznanje, a boljše pozno kakor prepozno!

Ko bi bili narodi poslušali svetega Očeta, ne bi bilo treba treh let tako strašno preizkušnje. Ali ni sveti Oče vsega tega že izpočetka povedal? S silo, je dejal, se ne bo ustanovilo srečno razmerje med narodi, ampak samo s sporazumom, s pravico in ljubeznijo! Zakaj vojska, ko so drugi pomočki? Zakaj strašno prelivanje krvi in neizmerno razdejavanje, ko bi se lahko mirno in po pameti med seboj pogovorili in dogovorili?

Svetega Očeta narodi niso poslušali, sedaj je pa triletno gorje svetovne vojske izsililo to spoznanje in priznanje. Pozno je, a upamo, da ne še prepozno! Brez mere trpljenja bi ne bilo, brez mere uničenja in opustošenja, brez mere neznosnih bremen, ko bi bili pred tremi leti poslušali svetega Očeta. To trpljenje bo segalo tudi še v prihodnost. Koliko onemoglih in bolnih ljudi, kakšno pomanjkanje še leta in leta, kakšna bremena in davki! Vendar ni še prepozno! Ni še vse uničeno, še je mogoč nov rod in nova prihodnost in novo življenje. Morda je Bog prav zato pripustil to strašno vojsko, da bi ljudje sami preizkusili, če niso hoteli verjeti njegovim namestnikom, da more osrečiti narode le krščanstvo, le krščanska pravičnost in ljubezen, le krščansko življenje po božjih zapovedih in pravičnih človeških postavah. Če bo sad vojske to globoko spoznanje, tedaj se bo tudi gorje te vojske izpremenilo narodom v blagoslov.

Naš cesar resno hoče mir. To nam je v veliko tolažbo. Zakaj prepričani smo, da bo Bog to blago voljo blagoslovil. Kdor hoče vojsko, tistega naj vojska pokori, a kdor resno hoče mir, tistemu naj bo delež blažen mir!

Pregled po svetu.

Ilirsko kraljestvo. Dne 7. avgusta je imel Jugoslovanski klub sejo na Dunaju. S prvotno zahtevo o združitvi vseh Jugoslovanov v eni celoti pod habsburškim žezlom — bo komaj kaj. Izpolnitev te zahteve bi bil pogoj, da bi Jugoslovani poslali zastopnika v parlamentarno ministristvo. Kakor se bere med vrsticami bi bili zadovoljni tudi z

Ilirskim kraljestvom, kajti Madjari (pa menda tudi večina Hrvatov) bi zaropotali, če bi kdo hotel količkaj posegati v njih namišljene pravice do hrvatskih in srbskih pokrajin. Ilirsko kraljestvo bi obsegalo vse dežele, kjer prebivajo Slovenci, zraven pa še Dalmacijo. Vlada bi se baje sprijaznila z neko večjo avtonomijo v okviru deželnih mej. Bomo videli, če bo kaj dežja iz tega grmenja. — Ker so Jugoslovani, Čehi in Poljaki, Rusini in soc. demokratje odklonili vstop v parlamentarno ministristvo, bo vitez Seidler sestavil skoro gotovo v kratkem uradniško ministristvo, v katerem bo tudi zastopnik Jugoslovanov.

Za Bosno in Hercegovino se potegujejo vplivne osebe na Dunaju. Zahtevajo predvsem, da se skliče bosanski sabor, kjer bi poslanci razložili svoje zahteve in povedali razne pritožbe. Čuje se tudi, da bi se sabor pridružil jugoslovanski izjavi in dunajskem državnem zboru, kar bi pa bilo silno zaporno madjarskim politikom. — V Bosni se čuti deloma silno pomanjkanje osobito v krajih, ki so bili po vojski opustošeni. Okrog 200 oseb je baje umrlo lakote.

Prava zmešnjava mora vladati na Ruskem če je le polovica res, kar pišejo osobito nemški časopisi. Zmeda je gotova in umljiva, ker ni pravzaprav nobenega gospodarja. Anarhija je pa kruta vladarica. Kerenski nastopa kot diktator, a proti anarhiji (brezvladje) nima moči. Nemire vodijo žene onih vojakov, ki so na fronti, deloma pa dezertirji, ki so skupno priredili v Moskvi, Kijevu, Kazanu, Saratinu, Tiflisu in Baku velikanske demonstracije z zahtevo, naj se sklene mir in zvišajo podpore. Tudi na Finskem so izbruhnili novi nemiri. Na Kavkazu sta bili vrženi dve bombi na vlak, v katerem se je vozil poveljnik ondotne armade in francoski general Jones, ki je bil nevarno ranjen.

Ministri za vnanje zadeve se oglašajo. Sedaj je izpregovoril angleški vnanji minister Balfour. Ali o miru? Tudi. Trdil je najprej, da na Angleškem ni nobenega politika, ki bi zahteval, da se angleška posest pomnoži z evropsko celino. »Jasno je,« tako je rekel, »da nismo iz sebičnih namenov začeli vojske. Želimo si tudi miru prav tako resno, kakor katerakoli država.« . . . Ali moželi izboljšati zemljevid tako, da se vrne Franciji, kar se ji je pred 40 leti vzelo; Nemčiji pa narekuje, da se mora opustiti in osvoboditi (!), drugače evropski mir ne bi bil zavarovan. — V isti seji (30. jul.), ko je govoril Balfour, je zahteval poslanec Holb, naj se vpraša, če je Nemčija pripravljena izprazniti Belgijo, Francijo in druge zasedene države.

Grčijo so čisto priklenili. Grški ministrski predsednik Venizelos je podpisal dekret, s katerim se pridružuje Grčija londonski pogodbi, da ne sklene posebnega miru.

Svetovna vojska.

Pred 11. soško bitko. — Laški letalci zopet nad Puljem. — Trdovraten ruski odpor v Bukovini. — Velika bitka v Karpatih. — Ofenziva Mackensenove armade severno od Fočanov. — Silni boji pri Ypernu; sovražniki nadaljujejo ofenzivo.

ITALIJANSKO BOJIŠČE.

Topovska bitka na Krasu. Na primorskem bojišču vedno bolj narašča topovski ogenj. Sovražna, kakor tudi naša artiljerija, nastopi večkrat z vso silo. Bobnenje se sliši daleč naokrog; v tihih nočeh se v Ljubljani čisto različno slišijo posamezni pretresajoči strelji. Vsa znamenja kažejo, da smo tik pred enajsto soško bitko, če nismo že v njej.

Tudi v Tirolah živahno grme topovi, še bolj delavni pa so posamezni pehotni oddelki.

Nov letalski napad na Pulj. Zadnje čase imajo italijanski letalci posebno veselje nad Puljem. Ponoči od 8. do 9. avgusta so ga zopet obiskali in metali v mesto neprijetne pozdrave v obliki velikih bomb. Vrgli so jih okrog 90. Naše uradno poročilo naznanja, da niso naredili nobene vojaške škode, le privatne hiše so nekoliko trpele, dve osebi pa sta bili lahko ranjeni. Italijani poročajo, da so zadeli arzenal in tudi naše vojno brodovje v pristanišču.

RUSKO-ROMUNSKO BOJIŠČE.

V Galiciji čistijo zavezniki zadnji kosček galiških tal in pode sovražnika. Ob Brodiju in mejni reki Zbruč je bilo več manjših prask. Avstrijske in nemške čete so se ustavile deloma na levem, deloma na desnem bregu te reke. Rusi so tu zbrali precejšnje množice vojakov, in so na več mestih skušali prepoditi zaveznike z ruskega ozemlja.

Rusi trdovratno branijo zadnji kos Bukovine. Ob reki Moldavi, Sučavi in ob Seretu avstrijske čete še vedno prodirajo proti meji romunske Moldavije, toda prodiranje gre le počasi naprej, ker se Rusi nad vse trdovratno branijo. Rusko vojno vodstvo dobro ve, da jim tu preti zelo velika nevarnost. Ako bi se namreč avstrijskim četam na tem mestu posrečilo udreti ob Moldavi, Seretu in Prutu v Moldavijo, potem bi moral Rusi in Romuni popustiti še vso ostalo Romunijo. Na to se Romuni že pripravljajo, ker vse, kar le more, beži čez mejo na ruska tla. Vsled tega so Rusi vrgli velike sile proti našim prodirajočim armadam in začeli celo z ofenzivo v prostoru med Sučavo in Prutom. Brezobzirno so gonili velike množice čet proti napredujočim zaveznikom. Večkrat so ruske množice naskočile v gostih vrstah, pri vasi Prevorokije n. pr. so se osemkrat navalili. Za rusko infanterijo je pritiskala njih konjenica, ki je gonila množice k napadu. Toda vsi ruski napadi so se izjalovili. Počasi, toda stal-

no potiskajo naše čete ruske nazaj, vzle so mesto Radauc in stoje tik pred mesti Seret, Sučavo i Gurahumoro.

Velika bitka v Karpatih. Kake tri tedne že napadajo romunske čete ob Casinu in v gorovju Casinului. V prvih bojih se jim je posrečilo, da so vrgli naše malošteviine čete nazaj na mejo, toda naša ojačenja so ustavila njih nadaljno prodiranje. Tudi pretečeni teden so Romuni v tem prostoru pošiljali vedno nove čete k napadu. Doživeli so krvave izgube, dosegli ničesar. Prejšnji teden je pa začela naša karpatska armada pod poveljstvom generala Rohra, na vsej karpatski črti ofenzivo. V divjih pragozdovih in ob karpatskih prelazih so se razvili zelo krvavi boji. Vrh za vrhom morajo avstrijsko-nemške čete csvejiti; romunska armada se obupno brani, ker ve, da gre za zadnji kos njih domovine. Toda vsi romunski napori ne izdajo dosti. Ob prelazu Tölgyes potiskajo zavezniki Romune v dolino Bi-

stojanke. Dne 7. avgusta ob pol 5. uri zjutraj se je pričel bobneči ogenj na sovražne postojanke severno od Fočanov; nato so naskočile zavezniške čete, udrele čez ruske postojanke — in popoldne istega dne so stale že 16 kilometrov za sovražno črto. V hitrem prodiranju so Nemci zasedli več važnih krajev. Romuni so hitro vrgli proti Mackensenu vse razpoložljive čete; 12 regimentov so poslali v boj, da iztrgajo izgubljeno ozemlje, toda vsi napori so bili zaman; Mackensenova armada je vse potisnila nazaj do reke Susita, prekoračila na nekaterih točkah to reko in se ustalila na gričih levega brega. Iznova so se Romuni vrgli proti napredujočim Nemcem; v 15 vrstah so napadali njih regimenti, toda nemške strojne puške so tako razredčile njih vrste, da so se morali zopet umakniti. V te boje so posegle že tudi novodošle avstrijske čete. Romuni so dosegli v teh bojih zelo velike izgube.

pet večkrat napadli, toda uspehov niso dosegli.

Na vsi francoski črti se bijejo; zlasti prostor pri St. Quentinu, Reimsu in Soissonsu je bil pozorišče krvavih spopadov, ki pa niso prinesli nikomur posebnega uspeha.

RAZNA BOJIŠČA.

V Macedoniji so bili mestoma hujši topovski boji. Pehota je ostala mirna. Sovražna armada čaka na grško pomoč. V Albaniji manjše praske patrolj. V Arabiji, Perziji in Mezopotamiji sovražniki mirujejo. Na morju podmorski čolni ne počivajo. Skoro vsak dan poroča nemški urad o novih potopitvah.

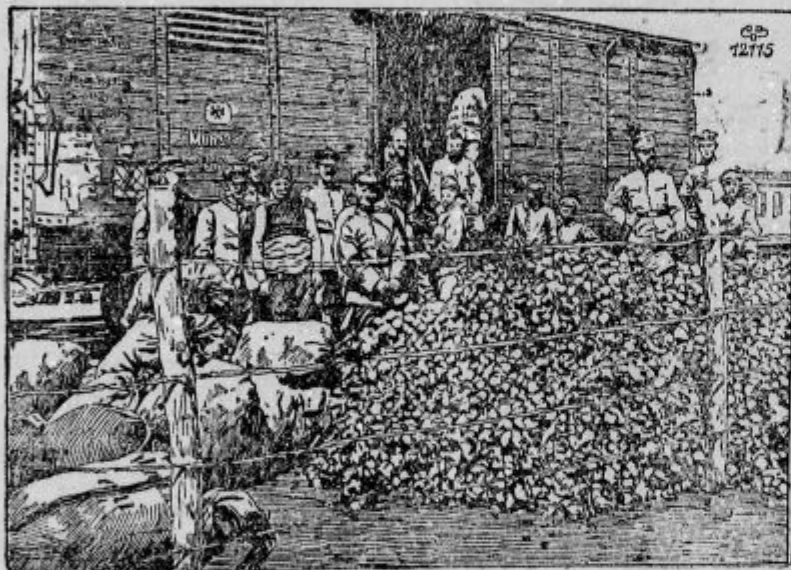
Tedenske novice.

Prvikrat praznuje Karel I. (17. avgusta) kot avstrijski cesar svoj rojstni dan. Ko nam je vsemodri Bog v treh vojnih letih dajal okušati polno kupo grenkobe in gorja, imamo vendarle veselo zavest in tolažbo, da smo v osebi mladega cesarja Karla prejeli od božje previdnosti modrega vladarja, ljubečega in skrbnega skupnega očeta, ljudomilega in krščanskega gospodovalca, ki čuti s težko prizadetimi svojimi narodi, ter se poln gorkega sočutja do vseh, kateri z njim trpe na bojiščih in v zaledju, karmoč prizadeva, da bi ljubo domovino osrečil s skorajšnjim častnim mirom. V kratki dobi težkih vladarskih poslov in neznosnih bremen, ki mu jih nalaga kruta vojna, si je naš dobri in preskrbni cesar osvojil srca vseh, ki so na bojiščih, ali na domovih. Naj ljubi Bog skoraj podeli njemu in mili družinici njegovi boljših in srečnejših dni! Naj goreče molitve, ki jih pošiljajo ta dan vsi podaniki širne Avstrije, v nebo, ganejo božje Srce Jezusovo, da pošlje mirovne angele tudi do sovražnih dežel.

Viteški križec Franc Jožslovega reda z vojno dekoracijo je podeljen gosp. Ivanu Bešter, dckanu v Postojni.

Hudo nam je za zvonove, ki jih jemlje za vojne namene. Ljudstvo in Cerkev žrtvuje tudi to za domovino, ako mora biti tako. Žrtev imenujemo to dajatve, kajti našemu ljudstvu zvon ni le kos kovine in te dajatve ne ceni le po vrednosti bron, marveč zvon mu je prijatelj v trpljenju in veselju, mu je spremljevalec od zibel do groba. Pristavimo še to, da bi veliko laglje pogrešali marsikateri spomenik iz bron, ki nima ne umetniške, ne posebne zgodovinske vrednosti, kakor pa zvonove. Kako lepa prilika bi bila, da bi sedaj spravili s pota nemarno in umetniško izkaženo podobo, bolje spako nad Prešernovim spomenikom v Ljubljani.

Deželni gospodarski svet za Kranjsko, ki je jel poslovati, ima 10 članov. Od teh imenuje deželni odbor 3, trgovska zbornica 2, druge pa deželna vlada. Kmetijstvo je zastopano samo po članih, imenovanih od deželnega odbora. Prvo sejo je imel ta svet 8. avgusta;

Bolgari in Turki razkladajo čebulo.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Silni boji pri Ypernu. Angleško-francoska ofenziva v Flandriji traja dalje. Nad en milijon mož so samo Angleži poslali na tem prostoru v boj, ofenzive so se pa udeležile tudi francoske, belgijske in celo ameriške čete. Boji so nadvse grozoviti. Ozemlje je vse prepreženo z rekami in s kanali; že v mirnem času so bila tla zelo močvirna, danes pa je flandrijsko bojišče velikanško močvirno morje. Bregovi rek in potokov so razbiti, kanali zasuti in razdrti. Nemci so bili v tem ozemlju zgradili kritja nad močvirnato zemljo, njihove postojanke so bile pozidane z velikimi cementnimi zgradbami, ki jih je pa sovražno topništvo razbilo. Vojaki so morali iskati kritja v lijakih, ki so jih izkopale granate, toda vsled močvirnih tal so se ti lijaki takoj napolnili z vodo, v kateri je utonilo mnogo ranjencev. Vsa mesta so porušena. V tem prostoru so pretečeni teden Angleži zo-

stirjce, vsa romunska bojna črta južno od Bukovine se že polagoma ruši in drobi pod žilavim pritiskom zaveznikov. Najhujši udarec pa je zadnji teden zadel romunsko armado ob Ojtoškem prelazu. Tu so avstrijske čete strle sovražni odpor severno od onega prostora, kjer so Romuni napadali. Naše čete so v srditih bojih vrgle sovražnika s Karpotov v dolino reke Trotus in dosegle mesta Grozesci in Slanic. Pri tem je bilo ujetih 1400 Romunov in zaplenjenih 30 strojnih pušk.

Mackensenova ofenziva. Od treh strani pritiskajo zavezniki proti Moldaviji. Od Bukovine proti jugu, čez Karpate in od juga. Več mesecev je Mackensenova armada ob dolenjem Seretu popolnoma mirovala. Ko je pa vse obračalo oči na boje v Bukovini, je pa Mackensen nenadoma udaril pri mestu Fočani. To mesto so zavezniki osvojili že 8. januarja 1917. Severno od mesta so zgradili Rusi in Romuni močne po-

vodil jo je dvorni svetnik Laschan. Na dnevnem redu je bilo poročilo ljubljanske podružnice zavoda za promet z žitom o delovanju tekom zadnje dobe. Leta 1916.-1917 je zavod na Kranjskem pobral sledeče množine pridelkov: nad 8000 stotov pšenice, 2500 stotov rži, 3600 stotov ječmena, 2000 stotov ajde, 1800 stotov koruze, 13.000 stotov ovsu, 9300 stotov fižola, 3000 stotov prosa in nad 100.000 stotov krompirja. Potreba dežele na moki je znašala nad 271.000 stotov, dovoza je bilo pa le 175.000 stotov. — Sladkorja za vkuhanje sadja pride na kranjsko 10 vagonov, Ljubljani se je odkazalo poldrugi vagon. — Živahno so nekateri zborovalci, zlasti deželni poslanec Dermastia, ugovarjali rekviziciji sadja in mlevskim kartam; prav tako je tudi opozarjal na nevarnost, ki preti deželi vsled rekvizicije sena.

Nagla smrt. Hipno je umrl ubit od električnega toka 13 letni Robert Brunskole z Bleda. Splezal je na drog z električno napeljavo, da bi oprostil neko papirnato igračo. Kljub pazljivosti se je približal žici, tok se je strnil in drugače jako marljivi in zgladni deček je padel mrtev na tla.

Ponesrečil se je v triglavskem pogorju gorski vodnik Franc Urbas, ko je polagal sol divjim kozam. Padel je in se do smrti pobil.

Mengeška pivovarna je prodana graškemu pivovarniškemu kartelu.

Zopet suša. Na Dolenjskem tožijo, da je suša ustavila in deloma zamorila vso rast; pozna se zaostanek povsod: na njivah, travnikih, vrtovih in v vinogradih. Prvi pridelek slab, drugega skoraj nič —; lakota neizogibna. Bog daj pomoč! Na Notranjskem je parkrat pomalem deževalo.

Zaradi krmil. Na Dunaju je bil dne 7. avgusta posvet zaradi razmer, ki so nastale v južnih deželah glede sena in slame. Navzoči so bili poleg ministra Höferja zastopniki najvišjega armadnega poveljstva, vojnega ministrstva, ministrstva za deželno brambo, prehranjevalnega urada in zastopnik dežele Kranjske msgr. dr. L a m p e. Pri ti priliki je dr. Lampe podal sliko dejanskega položaja, koliko je bila naša dežela prizadeta po dajatvah že lani, da so pa druge dežele v dajatvah na senu zaostale. Letos je suša pri nas uzonobila polovico sena. Dajatev, ki se sedaj nalaga, se mora razdeliti na vse dežele tudi v zaledju. Ožje vojno ozemlje naj se pa ohrani za slučaj sile. Po poročilih vojaških zastopnikov se je sklenilo priporočiti, da se Kranjski naložene dajatve le toliko časa vzdržujejo, dokler je to ne o b h o d n o potrebno in ne bo dovoz iz zaledja popolnoma pokrtil potreščine.

Do smrti se je ponesrečil posestnik Jožef Slivnik iz Gorij dne 6. avgusta. Ko je sekal drva, se mu je spodrsnilo, da ga je padajoča bukev stisnila. Čez eno uro je izdihnil. Pokojni je bil zgladen gospodar in blag oče svoji družini. Mir duši!

Zažgal je na Krtini devetletni begunec slamnato streho posestnika Paštebarja; požar, ki je nastal, je uničil njemu in sosedu — vse.

Ni novica. P. n. odjemalce, ki jim je naročnina potekla že koncem junija, vljudo opozarjamo, naj hitro plačajo še za drugo polovico, da se jim list ne bo ustavljal. — Dalje prosimo vse naše naročnike, posebno pa vojake na fronti, naj pri vsaki premembi sporoče poleg novega, tudi svoj stari naslov. Naslovi naj bodo razločno pisani in natančni. S tem bo prihranjenega mnogo dela in truda.

Vojaške novice.

— **Vsi črnovojniki in vojni prostovoljci letnikov 1865. in 1866. gredo na dopust.** Vsled Najvišjega povelja z dne 21. maja 1917 so bili poslani na dopust vsi črnovojniki rojstnih letnikov 1865 in 1866, izvemši gažiste, pripadnike črnovojno obveznih korporacij in prostovoljce. Z Najvišjim lastnoročnim pismom z dne 7. avgusta 1917 se je pa gornje povelje razširilo tako, da se morajo tudi člani vseh črnovojnoobveznih korporacij, torej posebno vpisani strelci in pripadniki prostovoljskih formacij, dalje tisti, ki so za čas vojne prostovoljno vstopili v skupno armado oziroma mornarico, ki so bili rojeni leta 1866. in 1865. oziroma še preje — ako sami ne prosijo, da smejo še dalje ostati v aktivni vojaški službi — čim preje, najkasneje pa dne 15. septembra 1917 poslani na dopust.

Poziv k prijavi v vojni pogrešanih vojakov, ali vojakov, ki so prišli v vojno ujetništvo. Ker je vsled nepričakovano dolge vojne število pogrešanih izredno narastlo in se po izkušnjah z gotovostjo lahko sodi, da velik del prijav pogrešanih sloni na napačnem zapisovanju imen, na pomanjkljivih navedbah osebnih podatkov, na pomanjkanju naznanil iz vojnega ujetništva, na potvorjenih mlinskih zapisnikih iz sovražnih dežel i. t. d., je 10. oddelek vojnega ministrstva sklenil, da naj se pozove prebivalstvo k sodelovanju pri popravljani napačnih naznanil in sicer tako, da zbira naznanilne liste, s katerimi naj se naznani: Ime in priimek, šarža, vojaški oddelek, rojstni kraj in leto, pristojnost in leto, katerega je bil pogrešan potrjen, na katerem bojišču se je nazadnje nahajal, katere bližnje okoliščine so o njem znane, kdaj in odkod je zadnjič pisal. Za naznanila pogrešanih vojakov določeni naznanilni listi se dobe brezplačno pri obč. uradih, v Ljubljani pri Mestnem magistratu. Po izpolnitvi naj jih občinski uradi pošljejo Rdečemu kržju pod uradno kuverto z naslovom: »Rote Kreuz-Askunftstelle, Dunaj, I. Stock im Eisen-Platz 3-4«.

Prošnje za dopust. L. 1915. je bilo treba rešiti 50.000 prošenj za gospodarske dopuste. Lani je to število narastlo do 250.000; letos se je dvignilo do 800 tisoč. Umevno, da teh prošenj ni bilo moč redno rešiti. V državnem zboru je bil vložen nujni predlog, naj bi se stvar uredila in pospešila.

Generalni polkovnik Kövesz je imenovan za maršala. To odliko mu je cesar podelil, ko je pretekli teden obiskal Bukovino in glavno mesto Cernovice. — Podmaršalu Fabiniju je cesar pripel Leopoldov red I. razreda z meči.

Prijatelji miru. Sv. oče Benedikt XV. se trudi zopet z novimi poskusi za mir. Na Angleškem je bilo v nedeljo (5. avgusta) 13 shodov, ki so jih sklicali prijatelji miru. — Kerenski je izrazil željo, naj se sporazum v Londonu izrazi za mir brez aneksij in vojnih odškodnin.

Napad letalcev na Pulj v noči pred 4. avgustom je napravil med prebivalstvom dovolj strahu, kajti do 25 letaj se je vrtele od polnoči do treh nad trdnjavo in nad okolico v višini 3000 do 4000 metrov, tako da jih niti žarometi niso mogli odkriti. V mesto je padlo 20 bomb. Nekaj hiš je bilo poškodovanih, blizu kolodvora je gorelo. Ubit je bil med drugimi sin odličnega Hrvata Gazana.

Padel je na italijanskem bojišču 28. julija dijak škofovega zavoda v Št. Vidu — Joško Arhar iz Trebče vasi pri Žužemberku. Pokojni je bil vseskozi zgladen mladenič. — Pokoj duši!

Umri na dopustu. V Gorjah si je po nesreči zastrupil kri ranjenec Anton Černe. Bójeval se je v Galiciji, kjer ga je zadela krogla, ki mu je obtičala v životu. Pri vlačanju brane se je ranil in s tem zastrupil kri, da je moral umreti. Bil je blag in nepokvarjen mladenič. P. v m.!

Slovo pred smrtjo. Črnovojnik Mihael Božnar, doma v Stari Oselici pri Zireh, je bil deset mesecev na tirolski fronti. Vsled hudega prehlajenja je prišel v bolnišnico v Pragi, kjer je umrl. Zapušča žalostno ženo in eno hčerko; sinček mu je umrl med odsctnostjo od doma. Ko je videl, da mu bo treba umreti, se je poslovil pismeno od ljubljene žene tako-le: »Ljuba moja tudi na onem svetu nepozabljena žena! Moral bom tukaj umreti. Ne žaluj za menoj, saj ne bom nikoli nate pozabil. Delaj, kar boš lahko; ni treba toliko trpeti, saj na svetu vse mine. Ni bila božja volja, da bi hčerko Ivanko še videl na tem svetu. Kar Bog naredi, vse prav stori. Nekoliko ložje mi je iti s tega sveta, ker si vsaj ti mene enkrat obiskala. Bog ti daj dobro, kolikor dni ti bo prisojenih na tem solznem svetu. Lepo te prosim, ne pozabi name, moli zame, kadar dobiš sporočilo, da me ni več. Ne žaluj preveč po meni, da ne zbolis in ne pustiš nedolžnega otroka. Uči jo moliti in Bog vaju ne bo pozabil. Jaz bom za vaju pri Bogu prosil. Moje minute so že štete. Bog bodi milostljiv sodnik meni in tebi. Ni bila božja volja, da bi bila še živela skupaj, kakor sva živela doslej v ljubezni. Ne morem, ne morem več. Na svidenje v nebesih! Podam Ti v slovo svojo desno roko, kot sem Ti jo podal, ko sva si obljubila skupaj živeti.«

Zarota med italijanskimi vojaki. Pri italijanski soški armadi so zasledili — tako poročajo berolinski listi — veliko zaroto, ki je nameravala povzročiti revolucijo. Ustreljenih je bilo baže

150 vojakov, okrog 400 jih pride pred sodišče. Zarotniki so bili v zvezi s civilisti in zaledju; v preiskavi je baje 266 civilnih oseb.

Protiv ofenzivi. Vojaški in delavski svet v Petrogradu je sklenil, da se ofenziva ustavi; ustavile so jo pač naše in zavezniške armade.

Pred vojno sodišče bo poklical ruski vojni minister Kornilov 12 ruskih generalov 452 častnikov in več tisoč podčastnikov in navadnih vojakov; krivi so da je naša armada prodrla rusko črto, ker je veliko ruskih polkov odkrlo pokorščino.

Kaj pravijo, angleški ujetniki... Po sporočilih angleških vojakov, ki so prišli te dni v ujetništvo, se vojska ne bo dolgo nadaljevala; vse pričakuje pogojan tekem četrte leta. Z vojnimi umetnostmi so tudi Angleži pri kraju.

Pol milijona Angležev se skriva. V Ameriki je do pol milijona Angležev ki se še niso priglasili za vojno službo. Ameriška vlada je sedaj nanje pritisnila s tem, da je zapretila z izgonom, če se ne priklase.

Zdaj, zdaj... Na Angleškem ustanavljajo judovski pešpolk; častniki morajo znati rusko in judovsko govoriti. Na polkovo zastavo bodo naslikali podobo kralja Davida. Bogati židovski Rusi so namreč takoj, ko je počil prvi strel, zapustili Rusijo ter v večini pobegnili na Angleško. Zdaj bodo pa morali tudi pokusiti kisto jabolko. Anglija je tudi že tako daleč, da ne more pogrešati nobenega moža, četudi je priseljen jud.

In še in še... Ljudovlada Liberia je napovedala Nemčiji vojsko; tudi Argentinija je pretirgala diplomatske zveze in stavila ultimatum.

Vojaški pozdravi.

»Cesarjevičevi« s Tiroi pozdravljajo vse bralce in bralke: Ctv. Vidmar V., Litijska; des. Vrbovec J. in Fr. Jerman, Homec; podd. Petrič A., Dobropolje; inf. J. Funtek, Zagradec; Prelesnik Fr., Kamnik; Franke Iv., št. Jernej; škof Iv., Babna-gora; Marolt J., Ribnica; Koren K., Istra; Bedenk Ant. Na skorajšnje svidenje v domovini! — S ko-roških planin, kjer se je šele dobro začela pomlad; Albin Senčar, Fr. Žirovnik, Jos. Zivalič, Iv. Marin-čič, A. Jakopič, Al. Kirar, Ferd. Žibert, Jos. Petro-vič, Ferd. Žabar, Jos. Slak, Jan. Struna. — Iskrene pozdrave pošiljamo slovenski fantje z južnega bojišča vsem možem, fantom in dekletom: Des. Anton Gracar iz Tihoboja; pddes. Franc Mastler, Črnogrob pri Škofiji Loki; pešci: Jakomin Lavrenc in Franc Krašna z Vrhnike; Blodničar V., Moravče; Baloh Alojzij, Gor. Tuhinj; Gramc Franc, Sv. Križ pri Kostanjevici, Jožef Požar, Moravče; Okložen Janez, Uršana sela; Molk Franc iz Verda pri Vrhniki. Vsi pri »cesarjevičevem« polku št. 17. — Ob triletnici svetovne vojske pošiljamo vsem bralcem in bralkam »Domoljub«, kakor tudi vsem prijateljem, znancem in staršem najpriaznejše po-zdrave sledeči slovenski topničariji: Franc Kramar iz Matene pri Igu; Anton Marek iz Dražgoš na Gorenjskem; Jernej Marolt od Janč pri Litijski; Fr. Gerdan iz Martinje vasi na Dol.; Medved iz Bre-šje na Štajerskem; Matija Štajnberger od Ilirske Bistrice; Ivan Baht od Cerkana, Prim.; Mihal Vetr-lik, Savinjska dolina, Štaj.; Peter Rebernik iz Ma-rije Snežne na Štaj.; Jožef Valentič iz Bitinja na Noči; Ivan Bajc iz Čola pri Vipavi; Ivan Dobešek iz Dobrene pri Celju; Anton Verbič iz št. Andraža v Slov. gorah; Alojzij Dacar iz Kamnika; Franc Jerman iz Zaboršta pri Ljubljani; Janez Grčar iz Duplj na Gor.; Franc Kastelič, četovodja, Knežja vas pri Trebojem. Kličemo: Na veselo svidenje, kar vas pri Trebojem. Kličemo: Na veselo svidenje, kar vas pri Trebojem. Kličemo: Na veselo svidenje, kar vas pri Trebojem. Kličemo: Na veselo svidenje, kar vas pri Trebojem. Kličemo: Na veselo svidenje, kar vas pri Trebojem. Kličemo: Na veselo svidenje, kar vas pri Trebojem.

vročel V to pomozi Bog in sreča junaška! Na zdari — Ob triletnici se oglašajo s pozdravi naši »cesar-jevičevi« korenjaki: Iv. Pregelj, Jož. Debevc, št. Rupert na Dol.; Al. Bajec, Col; Fr. Peterlin, Al. Znidarič, Ciril Pibernik, Fr. Narobe.

Razne novice.

Sena bo samo za nujne potrebe, zato je poslanec dr. Krek v seji odbora centralne zveze gospodarskih zadrug na Dunaju (9. avgusta) opozarjal, da je nujno potrebno zmanjšati število konj pri vojni upravi, posebno pri višjih poveljstvih in častnikih.

Dunajska poslanska zbornica bo imela zopet seje okrog 15. septembra.

Protiv tatvinam na polju. Pravosodni minister je zapovedal sodnijskim oblastem, naj z vso strogostjo zasledujejo tavnine in poškodbe poljskih pri-delkov.

Bolezni. Na več krajih južne Štajerske nadleguje ljudi rdeča griža; kri-vo je nezrelo sadje.

Električna razsvetljava Štajerske. Veliko elektrarno grade pri Falu ob Dravi; dve elektrarni ob Muri sta že do-grajeni. Te tri centrale bodo baje naj-večje v Evropi in bodo preskrbele vso Štajersko z električno silo in oddajale tok tudi za železnice in na Dunaj.

Smrt med žitom. Pred dvema me-secema je goril paromlin v Enzendorfu pri Dunaju. Pravijo, da so bili ostrinaboji med romunskim žitom, ki so se med mletvijo užgali. Od takrat morajo delavci v mlinih, ki meljejo romunsko žito, vse blago poprej presejati, da se odstrani vsaka nevarnost.

Nemiri v Pragi. Med praškimi delavci so nastali nemiri zaradi pre-hrane. Električna železnica in drugi obrati so bili ustavljeni za nekaj časa. Delavstvo je zahtevalo, da ne smejo iz-važati živil s Češke, da se mora za de-lavstvo preskrbeti več živil in da naj se sklone mir.

Odkod to živali? Ob obali Jadran-skega morja osobito ob dalmatinskem obrežju so opazili zadnje čase več mor-skih volkov; enega so ubili. Tudi ribo sabljarice so videli, dalje morske pse in več orjaških želv. Najbrž je vse to posledica podmorske vojske.

Velika eksplozija. Dne 3. avg. zjutraj ob pol osmih se je unco municijsko skladišče 7 km daleč od Krakova. Vzrok je najbrž velika vročina. Najprej je zletelo v zrak skladišče 16, kjer ni bilo delavcev. Nato se je razletelo drugo skladišče št. 17, kjer je doletela smrt tudi 43 vojaških oseb. V vseh mestnih delih se je ob eksploziji razletelo na stotine šip; še celo velika steklena okna po izlozbah velikih trgovin so popokala. Vsled zračnega pritiska in po-ka so se odpirala okna in vrata. Nad kra-jem eksplozije se je dolgo časa videl 100 metrov visok oblaki steber.

Kuhanje žganja iz češpeli, breskev, brusov, sliv in jabolk je prepovedano. Tudi iz ostanok tega sadja se ne sme variti žganje. Izjema se dovoljuje le za tako sadje, ki je neužitno, črvo in gnilo, za kar bi

bilo treba šele prošnjo vložiti na Dunaju (I. okr., Plankengasse).

V Bukovini kaže letina dobro. Rusi so na svojem umikanju pač marsikaj razdejali in poškodovali, uničili mostove in kolo-dvorce, a splošno niso pustošili.

Niso pozabili. Nemški poslanec Heine je nameraval pred tednom imeti shod v Dunajskem Novem mestu. Ko je nastopil na odru, je zašumelo po dvorani in so za-orili klici: Vun z njim! Moral je pobegniti. To je tisti mož, ki je v parlamentu zaklical, da je bilo v Galiciji še premalo ljudi obe-šenih. — Naš dobri cesar je zaukazal, da se v vzhodni Galiciji in Bukovini ne sme izvršiti nobena smrtna obsodba, ako tega ni poprej odobrili vrhovni armadni povelj-nik.

Zmeda za zmedo. Na Ruskem si — kakor videti — ne znajo pomagati. Vojska je razdrapana, vojaški in delavski svet nima prave glave, ne razumnosti, ne moči; Kerenski nima srečne roke. Čedaljebolj se oglašajo pristaši bivšega carja, češ, on edini bi utegnil Rusijo zopet zediniti. Drugi pa žele, da bi pri-šel na krmilo Nikolaj Nikolajevič, ki naj bi dobil pravice diktatorja; toda mož je obolel.

Železniške nesreče. Na nekem vla-ku kijevske železnice je zblaznel stroje-vodja ter pognal vlak v največjo brzi-no tako, da je z velikansko silo trčil v neki drug vlak ter je bilo pri tem mrt-vih 250 oseb. — Pri postaji Arkvata na progi Genova—Milan je skočil s tira nočni brzovlak. Ubitih je bilo 34 oseb, do 100 pa ranjenih.

Predsednik francoske republike Poin-caré je naznanil ministrskemu predsedni-ku, da namerava odstopiti. Ministrski svet ga je naprosil, naj potrpi, dokler se ne sni-de zbornica.

Delavski minister odstopil. Potrjuje se, da je ponudil angleški delavski minister Henderson svoj odstop, ki ga je ministrski predsednik sprejel.

Požar. 10. avgusta je pogorela v Lon-donu velikanska Barkingova tvornica. Smrtno ponesrečenih je 30 oseb, ranjenih pa veliko več.

Dopisi.

Smednik. 29. julija je praznoval naš gospod župnik Martin Kerin 25letnico mašništva. Vsa slo-vesnost je pričala, da zna župnija ceniti zasluge vnetega, le svojemu poklicu živečega župnika. Kljub največjemu delu in pomanjkanju delovnih moči je bilo dovolj rok na razpolago, ki so okrasile cerkev, prostor pred cerkvijo, župnišče in dru-štveni dom z venci, mlaji in zastavnami. G. slavljenca se je poklonila šolska mladina, Marijina družba in Izobraževalno društvo. Popoldanska predstava je povečala slavnostno razpoloženje. Tisti, ki pravijo, da smo Gorenjci trdi, grčavi, naj vedo, da pod to raskavo skorjo bijejo dobra, ču-teča srca. Toda pregovor pravi: »Dež za solncem mora biti, za veseljem žalost priti.« Župnija, oso-bito Izobraževalno društvo, je izgubilo delavnega predsednika g. Andr. Kajdiža. Z mirnim, a vztrajnim delom je znal poživiti društvo in ohraniti v žilavosti kljub težkočam sedanjega časa. Hvaležni kličemo: Bog plačaj stotero! — M. K.

Od Zagorja o. S. V pretečenem letu je bilo v »Domoljubu«, da je v puščavi draginje vendarle ena oaza, v kateri se dobiva slanina po 2 K kg; tudi druga živila so bila ceneja kakor drugod. To je bilo res častno za premogokopno družbo v Za-

gorju ob Savi, da je tako preskrbovala svoje delavce in delavke s ceno hrano. Kar naenkrat pa je potegnil močan vihar in zasul še to oazo, da je še slabše kot drugod. Slanina je sedaj po 16 K kg. Tako so se podražila tudi vsa živila v premogokopnem konsumu v Zagorju ob Savi. Sedaj naj se premisli, kako more oče, ki ima sedem otrok, kupovati živila in druge potrebščine, četudi zasluži 10 K na dan, ko je vse tako dragolj. Pa še dobiti ni mogoče vsega, kar je predpisano. Tudi so nekateri, ki celo noč naporno delajo, ko pridejo zjutraj domov vsi zmučeni, da bi se malo odpočili, pa morajo iti h kmetom delat, da si tam še nekaj kruha ali drugih jestvin prislužijo. Kakor kaže, bodo v nekaterih letih čisto pošle moči in delavci si bodo popolnoma uničili zdravje. Kje bomo potem dobili novih delavnih moči, ko bo tudi mladina uničena, ker ima preslabo in premalo hrane. Nič ne bo čudno, ako bo 40 odstotkov ljudi tuberkuloznih, večina pa slabokrvnih. Bog daj, da bi se čimprej na boje obrnilo!

Ljubno na Gorenjskem. Dne 4. t. m. je umrl tukaj g. Anton Pezdič, bivši gostilničar in lesni trgovec na Posavcu. Pokojni je bil daleč okrog znan, podjeten in nadarjen mož. Ni bil sicer naš somišljenik, a odkrit značaj. — Zадnja leta mu sreča ni bila mila in prišel je ob premoženje. S srečo vred so ga zapustili tudi njegovi prijatelji in somišljeniki in nad tem se je bridko pritoževal; — to mu je bilo najhuje. — Lepo se je pripravil na smrt. Sveti naj mu večna luč!

Iz Menišije pri Cerkljah. »Domoljube« nam pri naša več žalostnih kot veselih poročil. Beremo o vremenskih neugodah, o nevihti in toči. Zares žalostne so te novice. Hudo je bilo, ako je toča pobila v prejšnjih srečnih časih, ko si za denar dobil, kar si hotel; koliko huje je pa sedaj v teh žalostnih časih, ko za noben denar ni dobiti živeža, ko je vsak navezan na svoj lastni pridelek. Kaj ti pomaže cel kup denarja, saj boš lačen zraven njega, ako si nisi nič pridelal! Pri nas na Menišiji smo bili do zdaj obvarovani pred nevihti in točo, hvala Bogu, dasi nam je suša nekoliko škode napravila posebno pri senju; polovico ga je manj kakor druga leta. Nesrečen je pa bil 20. julij. Bilo je na Kozleku. Pri posestniku J. Turšiču so grabili seno; bilo je pet grablic skupaj. Začelo je grmeti, nato se usuje dež; grablice hite pod neki grm. Čez nekaj časa pravi ena: »Pojdimo pod ono smreko« in šle so. Ena se nasloni na drevo, kmalu pa pravi: »Jaz ne bom več tukaj« in se odmakne. Na njeno mesto stopi zraven stoječa mlada žena in se nasloni na smreko. V istem trenutku udari strela v drevo in ona, ki je bila naslorjena, je bila takoj mrtva. Ostale štiri so pa bile hudo omamljene, tako da celo eno konaj spravili k zavesti.

Sušite zelenjad!

Sušite zelenjad! Ta način konserviranja zelenjadi je pri nas še skoro popolnoma neznan. Kmetijske gospodinje suše na solncu kvečjemu kako dišavno zelenjad in pa gobe. Ne vedo pa, da sušimo lahko tudi raznovrstno drugo zelenjad, in sicer ne samo na solncu, ampak tudi na sušilnicah prav tako kakor sadje. Za sušenje posebno primerna je sledeča zelenjad: fižol v stročju, grah, ohrovt, zelje, karfijola, koleraba, peteršilj, korenček, zelena, čebula, por in paradižniki. Vobče veljajo za sušenje zelenjadi tista načela, kakor za sadje. Sušimo jo lahko na solncu in pri ognjeni toploti na raznih sušilnicah. Uporabljamo za to navadne iesce, rešeta itd. Za sušenje vzamemo vedno svežo zelenjad z vrta. Ko jo snažno operemo, jo moramo pripraviti tako, kakor bi jo hoteli takoj uporabiti. Fiziološko stročje n. pr. razrežemo, grah izluščimo, zelje, ohrovt narežemo kakor solato, kolerabe, peteršilj, korenček in zeleno zrežemo na kroške ali zribamo kakor kislno repo, čebulo in paradižnike skrhljamo na tanke ploščice. Tako pripravljene zelenjadi pa ne

denemo takoj sušiti, ampak jo moramo prej nariti ali pa obariti v kropu. S parjenjem dosežemo, da ohrani zelenjad lepo barvo, da se pozneje suha rada kuha in da dobi prijeten okus. Ako bi jo sušili neparjeno ali neobarjeno, bi imela neprijeten okus po slami in bi se slabo kuhala. Parjenje vobče bolj priporočajo kakor obarivanje, ker se s tem ohranijo v izdelku vse rudninske snovi. Za parjenje si lahko pridedimo velik lonec, ki ima pokrov. Na dno lonca denemo kakih 10 cm visok železen ali pa tudi lesen podstavek. Nanj postavimo pa iz goste pocinkane žice prirejen vložek. V lonec nalijemo nato kakih 5 cm visoko vode, v vložek pa narahlo naložimo za sušenje pripravljeno zelenjad, ter lonec dobro pokrijemo. Ko voda v loncu zavre, prešine vroča para zelenjad, jo zmeči ter sestavine predela. Parjenje traja 5—10 minut, kakor je pač zelenjad bolj ali manj nežna. Ko je končano, vzamemo mrežnati vložek iz lonca ter denemo zelenjad takoj sušiti. — Kdor noče na ta način

sehlo pa odmikamo vedno bolj od spodaj navzgor. Sušilnica mora imeti dobro ventilacijo. Suho zelenjad spravljamo vsako vrsto zase, ali pa tudi pomešano med seboj v redkih vrečicah, ki jih obesimo na kak prav suh prostor. — Zaodatek juhi pozimi in na spomlad naj bi vsaka gospodinja nasušila nekaj korenčka, podzemeljske kolerabe, zelene, peteršilja, pora, ohrovta, karfijole, čebule in paradižnikov. Vsake naštetih zelenjadi posušimo zase in suhe šele zmešamo.

Iz »Slov. Sadjarja«.

Delo „Zavoda za pospeševanje obrti“.

(Konec.)

O ustanovitvi provizoričnega vajeniškega doma je poročal g. duhovni svetnik A. Stroj:

Ujeti Anamiti, kulturonošci pri naših sovražnikih.

pariti, naj zelenjad obari. To je pa še lažje. Zelenjad pripravimo v prej imenovani vložek iz žične mreže in jo za 2—7 minut potopimo v vrelo vodo. Ko jo vzamemo ven, je obarjena. Takoj, ko se nekoliko ohladi in odcedi, jo denemo sušiti. Zelnate rastline (zelje, ohrovt, kolerabe, karfijole itd.) je sploh bolje bariti kakor pariti. — Zelenjad se suši jako hitro in je treba posebno paziti, da se preveč ne posuši ali celo opali, zlasti ako jo sušimo v sušilnici. Svežo zelenjad, ki je še mokra od parjenja, denemo lahko v precejšnjo vročino (80 do 100° C). Ko se obsuši, pa toplina v sušilnici ne sme biti nikdar čez 80° C. Posebno moramo paziti v zadnji dobi, preden je zelenjad suha, da se ne presuši. Kajti, ako je toplina proti koncu sušenja le kolikaj prehuda, se izpremeni barva in izdelek dobi neprijeten okus. Temu se najlažje izognemo, ako pogosto menjavamo lese tako, da svežo zelenjad vlagamo spodaj v sušilnici, kjer je največja vročina, na-

Eden glavnih pogojev lepšega in uspešnejšega razvoja male obrti je dober obrtni naraščaj. Zato si prizadevajo mojstri, da si pridobe dobrih vajencev; obrtne oblasti pa se trudijo, da bi si veliko mladeničev izbralo obrtni poklic in da bi se zanj dobro izobrazili v obrtno-nadaljevalnih šolah in s pomočjo drugih v korist obrtnega stanu ustanovljenih naprav. C. kr. ministerstvo za javna dela je izdalo 3. novemb. 1908 posebno pomenljiv odlok, ki v njem nujno priporoča napravo vajeniških domov za stanovanje in prehrano onih, ki so že vajenci, ali ki mislijo vajenci postati. Že l. 1908. je bila torej potreba vajeniških domov priznana in njih naprava nujno priporočena. Z vsakim letom pa so postali vajeniški domovi bolj potrebni in sedanje vojne razmere nas naravnost silijo, da kaj storimo v tem oziru. Število obrtnih vajencev je začelo silno padati. Kakor

se je nedavno konstatiralo v dunajskem občinskem svetu, je bilo l. 1913. na Dunaju 61.588 vajencev, l. 1915. samo 47.740 in l. 1916. samo še 29.250; torej je število vajencev padlo za več kot polovico. V drugih mestih so podobne ali še slabše razmere. Manjši mojstri že skoraj ne morejo sprejeti vajencev na hrano, četudi jih uprav sedaj, ko ni dobiti pomočnikov, prav nujno potrebujejo. Ravnotako pa tudi starši, ki žele, da bi se njih sinovi učili rokodelstva, ne morejo dobiti zanje hrane in stanovanja. Tem žalostnim razmeram bi odpomogel edinole vajeniški dom ali vsaj provizoričen vajeniški dom v največjem stanovanju. Česar posamezen mojster ne premore, to se da doseči z združenimi močmi. V Ljubljani je »Društvo za varstvo vajencev« namevalo zgraditi vajeniški dom za 300 vajencev. Že so bili zagotovljeni ustanovni in vzdrževalni stroški in tudi načrti potrjeni. Nastopil pa je vojni čas in sedaj ni misliti, da bi se načrt mogel izvršiti. Pač pa se je »Društvo za varstvo vajencev« odločilo za ustanovitev provizoričnega vajeniškega doma za 60 vajencev. Ustanovni stroški bi bili 14.400 K, vzdrževanje sedaj v vojnem času bi stalo 48.800 K. »Društvo za varstvo vajencev« so zagotovili v ta namen podporo: Deželni odbor vojvodine Kranjske, knezoškofijski ordinariat in mestni magistrat. Društvo pa tudi zaupno pričakuje izdatne podpore od c. kr. ministrstva za javna dela in si dovoljuje prošnjo posebej priporočiti navzočemu g. sekcijškemu načelniku, ki ima za razvoj obrti na Kranjskem nevenljivih zaslug in ga prosi, da sprejme tudi v posebno varstvo ljubljanski vajeniški dom. Vajenci potrebujejo skupne pomoči vseh oblasti. Kdor občuje s to mladino, bo rad pripoznal, kako resnična je ta trditev. Veliko izmed vajencev je osirotelo, mnogi očetje so dali svoje življenje za domovino. In zlasti sirotam je namenjen vajeniški dom. Važno kulturno nalogo torej izvršuje Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem, zlasti njegov ravnatelj c. kr. nadkomisar ing. V. Remec, ki se v zvezi z »Društvom za varstvo vajencev« trudi za skorajšnjo ustanovitev provizoričnega vajeniškega doma v Ljubljani. Z vajeniškim domom bomo dobili sredstvo, da si vzgojimo dober obrtni naraščaj, ki bo zmogel, da bo ohranil to, kar si je pridobil obrtni stan. Postave in naredbе v korist obrtnega stanu bodo prinašale po dobro vzgojenem obrtnem naraščaju obilega sadu rokodelskemu stanu in posredno tudi drugim stanovom. Tako bo vajeniški dom prinašal vedno koristi deželi in državi.

G. sekcijški načelnik W. Haas takoj izjavi, da je ministrstvo že prispevalo za ustanovitev znesek 2100 K, k vzdrževanju je tudi pripravljeno prispevati v najvišji mogoči meri, ki pa je omejena s proračunsko postavko državnega proračuna in mora biti v skladu z razpoložljivimi sredstvi. Ne

dvomi pa, da bo novo nameravano ministrstvo za socialno skrbstvo to ustanovo še izdatnejše podpiralo. Sodelovanje zavoda pri tej akciji se v polnem obsegu odobri.

Pri točki »Slučajnosti« je bil sprejet predlog g. J. Ložarja, naj stori zavod za pospeševanje obrti vse potrebno, da bo vojaštvo, ki ima sedaj v svoji rabi zelo veliko množino raznih obrtnih delovnih pripomočkov, orodja in strojev, po vojski dalo to najprej na razpolago obrtništvu ter naj bodo prekupci izključeni.

Na predlog g. vladnega svetnika I. Šubica sklene kuratorij še resolucijo, da smatra čimprejšnjo otvoritev obrtno-nadaljevalnih šol za nujno potrebno. Vsi, ki jih vzdržujejo, naj store svojo dolžnost, da se pouk na teh šolah zopet poživlji.

Slike in črtice z bojišč.

Neupogljivi ...

Mnogo srčnih pozdravov vsem domačim od slovenskih fantov na južnem bojišču ... Minil je že triletni boj, pa še smo živi in zdravi. Sovražnik ne mara mirovati, marveč pričrta vedno iznova nevarno igro. Mi se ne plašimo; če ima polentar še kaj robe odveč, naj jo le pošlje. Toliko časa, dokler boječi Italijan, bomo tudi mi vztrajali; saj je naša dolžnost, da se pridno borimo za ljubo domovino, pa za naše domače, ki se morajo toliko truditi s težkimi deli na polju in doma, četudi je tudi nad pridelkom vojna roka, ki hoče svoj obilni čed. To so pač neprijetnosti; toda če pomislite na revne begunce, se pa vendar vsa grenkoba nekako oslajša, in vse trpljenje lažje prenese, da ste le na domu in pod svojo streho. Tukaj na bojišču imamo mnogo takih, da nimajo niti na dopust kam iti. Kdo ve, kje je žena in otročiči, ki morda sami nimajo kaj dati v usta! Kolika tolažba je že zavest, da ste v svoji hiši in na lastni zemlji.

Upajmo, da se bo v kratkem izpreobrnilo na boljše. Dal Bog, da bi že prišel trenutek, ko se bo reklo: »Mir se sklepa! Mir je gotov!« To bo takrat veselje posebno za nas, ko nimamo nobene vesele urice: pozimi mraz, poleti pa vroče, da je joj. Kar stopil bi se, če bi bil kaj debel. Pozdravljamo vsa štajerska dekleta, a slišimo, da so se nekatere izneverile svojim sklepom. Žalostno! Predmojster Jakob Čeplak, topničar Rok Fr., Viktor Jenko.

Čudno, da še živimo.

Najprej srčne pozdrave vsem bralcem in bralkam »Domoljuba«! Ljubi »Domoljub«! Tudi nam lajša srce, kadar prideš, ker nam poveš toliko novic iz domovine. — Čudno, čudno se nam zdi, da o takih grozotah, gromenju in bobnenju topov še živimo. 27 mesecev smo že tukaj, da se merimo s polentanjem. Veliko stvari se mi je že pripetilo v tem času, ali kaj takega pa še ne, kot

3. avgusta t. l. Šel sem v službo z enim tovarišem. Med potjo priživilja sovarna granata, ki se tik naju razpoči. Ni bilo časa niti toliko, da bi »joj« zaklical. Ležala sva v hipu na tleh vsa zasuta z drobnim kamenjem in prstjo. Posebnega hudega se nama pa vendar ni zgodilo; vstala sva, se urno otresla in hitela dalje v službo. Sam Bog naju je obvaroval. — V deseti soški bitki sem bil med Kukom in Vodiciami ter občutil bobneči ogenj topov od 12. do 20. maja. Ostal sem — hvala Bogu — zdrav. Angel božji, ki se mu vsak dan priporočim, me varuje. Pozdravljamo: Strelci Pertovt Peter, Lokavec; Fr. Zajc, Motnik; Kukovec Peter, Vel. Nedelja; Jurij Kuglar, Maribor; Mevec Mat., Cerknica; Bernard Ivan, Loka; Napotnik Jos., Kojnice.

Groza me obide, če mislim nazaj ...

Vojak Peter Vidman (doma v Kircherbergu na Tirolskem) je bil svoj čas ujet na Srbskem, sedaj pa v Italiji na asinarskem otoku. Domačim je pisal naslednje pismo:

Tukaj se mi ne godi slabo. Kdor je bil že na koncu, je takoj izpočetka umrl; drugi so pa še precej okrevali. Mislim, da smo najhujše prestali. Da sem obstal, ko smo šli iz Srbije v Albanijo, se mi je zahvaliti najprej Bogu, potem pa dvema plemenitima tovarišema, ki sem se z njima seznanil že v Srbiji, pa me tudi potem nista zapustila, ko sem bil čisto brez vsega. Izpočetka sem imel nekaj denarja, a ga je kmalu zmanjkalo; imel sem namreč smolo, da sem pri železnici, kjer smo delali, izgubil 50 dinarjev. Ta dva sta pa delila z menoj zadnji kosček kruha, kar je tem večje vrednosti, ker sta tudi sama imela le malo denarja. Brez njune pomoči bi bil v Albaniji omagal in zmrznil, kakor se je to tisočerim pripetilo. Najhujše je bilo zadnje dni. Preden so nas sprejeli na ladje, smo dobili samo malo koruznega in pšeničnega testa, pa še to so nam drugi zavidali, ki niso ničesar imeli.

S tem, kar smo prejeli od poveljstva, bi pač nihče ne bil mogel izhajati. Kdor ni imel nič svojega, kdor ni prosjačil, kradel ali ropal, je vsak obležal in umrl.

Le kdor je sam videl in skušil to grozoto in obupno gorje, ima pravi pojem, kaj je lakota v mrazu in snegu. Mnogo jih je bilo, ki so v najhujšem mrazu bosni napravili to dolgo pot iz Srbije v Albanijo čez nepristopno gorovje; imeli so noge samo ovite z revnimi cunjami. Taki so seveda najprej omagali in, da tako rečem — poginili. Tudi mene bi bila zadela ista usoda, če bi se me ne bil usmilil zvest prijatelj. Enkrat smo »marširali« od treh zjutraj do treh popoldne drugega dne, da nismo zmrznili. Videli smo ljudi, ki so po odpadkih živali iskali in brskali, da bi dobili kako zrnce. Sirova koruza je bila prava slasčica.

Toda dovolj o tem. Groza me obide, ko mislim nazaj. Vsemogočni, ki me je do slej varoval, mi bo pomagal še zanaprej. Ako je njegova volja, se bomo še videli; upam, da kmalu.

Gospodarske stvari.

Gospodarski in tržni pregled.

Krompir in nove odredbe. Najvažnejša odredba zadnjega časa je odlok urada za prehrano z dne 26. julija 1917, d. z. št. 311, s katerim se zapleni ves krompir letošnjega leta. Vsaka prodaja je neveljavna, razen onih, ki so bile sklenjene z mesti ali tovarnami že prej in jih je potrdila deželna vlada. Zaseženi krompir se ne sme ne prodati, ne pokrmiti, ne zastojati drugi gače, kakor je določeno v tej odredbi, ali se bo še posebej ukrenilo. Kmetje vendar smejo rabiti krompir za svojo hrano, za posle in delavce, v kolikor se jim bo po posebni odredbi dovolilo. Krompir se sme dati tudi za plačo delavcev, če je bilo to poprej dogovorjeno. Da se natančno določi, koliko se je krompirja pridelalo, bo moral vsak svoj pridelek priglasiti, če to odredi urad za prehrano ali deželna vlada. More se pa tudi že pri kopanju odrediti določitev. Na nekaterih krajih bodo lahko za poskušnjo uradno kopali, da se določi množina. Vsak pridelovalec, ki ima nad polovico ha posejanega krompirja, mora sam napovedati, koliko ga je pridelal. Koliko bo smel pridelovalec doma krompirja porabiti, se bo pozneje določilo. Deželna vlada more odrediti, da ne bo treba malim posestnikom delati napovedi. Vsi, ki krompir sprejmejo, morajo paziti, da se dobro shranijo. Občine morajo do 15. avgusta glavarstvu naznaniti število oseb, ki nimajo zadosti lastnega krompirja. To je tudi za kmečke občine zelo važno. Povsod se nahaja veliko ljudi, ki ga ne bodo nič pridelali. Drugod je krompir suša končala. Torej do 15. avgusta bi se moral vsak, ki ga ne bo imel zadosti do prihodnjega leta, pri županstvu zgledati.

Pokrmiti smejo krompir le pridelovalci sami, če se jim je uradno dovolilo. Torej ne sme nihče krompirja za krmo kupiti. Krmiti se sme le krompir, ki ni za hrano pripraven. Vse vodstvo bo imel v rokah žitnoprometni zavod. Cena za krompir je do 20. avgusta za 100 kg 40 K, do 5. septembra 25 K, od 6. septembra le 15 K. — Kakor se kaže, bo letos ista napaka pri dobavi krompirja, kakor lani. Mesta so nakupičila velike množine krompirja, ki se je deloma pokvaril, ker niso znali z njim prav ravnavati in niso imeli dobrih prostorov za shrambo. Bati se je, da bo zaradi težkih odredb še večje pomanjkanje krompirja. Vsekako pa ima deželna vlada pri tem važno besedo, da zabrani najhuje. Najhuje bo zadejala celo deželo prepoved, da bi se smel krompir krmiti brez uradnega dovoljenja. V severnih deželah so sadili večinoma krompir, ki se rabi le za žganje ali druge obrtne izdelke. Ta krompir bo najbrž ves določen za krmo. Pri nas imamo le najboljši krompir, ki ima tudi več hranilnih snovi v sebi. Že zdaj je pa gotovo, da bo masti v prihodnjem letu bolj manjkalo, kakor krompirja.

Stanje živine v Nemčiji. Začetkom junija so na Nemškem šteli živino. Govedi je bilo skupno 21.462.071, decembra 1. 1913. le 20.994.344. Padlo je letos v primeri z letom 1913. število krav za 692.310 glav, to

je 6,1 odstot., volov in bikov za 114.636, to je za 7,3 odstot. Telet je bilo 467.727, to je za 2,2 odstot. in mlade živine 810.824, to je za 13,1 odstot. več.

Število ovac se je na Nemškem vzdignilo za 646.632, to je za 11,7 odstot. Našteli so jih 6,1 milj.

Bolj žalostni so podatki o štetju prešičev. Leta 1913. 1. decembra so našli na Nemškem 25.659.140 prešičev, letos le 12.763.610, torej dobro polovico, to je za 50,3 odstot. manj kakor pred vojsko. Najbolj je padlo število prešičev od pol leta do 1 leta starih, torej takih, ki so pozimi najboljši za klanje. Letos je bilo takih 4.739.644, to je 63,8 odstot. manj. Kje bodo reveži dobili mast? Pred vojsko so velike množine mesa in masti uvozili, zdaj ne bodo doma niti polovico navadnega števila prešičev, ki so dobri za klanje, dosegli. — Tudi pri nas bo vprašanje masti najvažnejše. Če se ne bo vlada z vsemi močmi zavzela za to vprašanje in dovolila kmetom veliko krompirja pokrmiti, bomo imeli popoln polom.

Mleko, sir. Vlada je odredila, da se sme pokrmiti 3 odstot. zadnjega žita, ječmena pa 15 odst. Za proso in turščico bo deželna vlada določila, koliko se sme pokrmiti. Tu bo zopet merodajna vlada nanklonjenost. Vsakemu konju se sme dati na dan po 1 kg ovsa.

V Lincu se prodaja mleko na drobno po 34 vin., v zaprtih steklenicah pa po 40 vin. Na Solnograškem so prepovedali delati sir. Na Tirolskem so povišali ceno telet na 3 K živé teže za 1 kg do 30. sept. 1917, za zaklane 3 K 90 vin. na postaji. Tam so tudi predlagali, da se cena mleku zviša na 45 vin. Pravijo, da ne bodo dobili drugače zadosti mleka. Več kot sto kmetov je bilo v okolici Inomosta oproščenih vojaštva, ker so se zavezali, da bodo dajali za mesto vsak dan večjo množino mleka. Tudi za Ljubljano bi bilo to zanesljiva pot, da bi se več mleka dobilo. Oproščenji vojak bo že gledal, da bo dobil pripravne krave. Deželna vlada je prepovedala sir izvažati iz Tirolske in Predarlške. Vse mora ostati za armado in domače prebivalstvo. Na Predarlškem mora polovica sira ostati za domače prebivalstvo. Sir se bo plačeval: polemendec 2 K 80 vin. do 3 K, grojer 2 K 60 vin., iz posnetega mleka 1 K 60 vin. Torej se ne bo rabil za civilno prebivalstvo najboljši sir. Za ves drugi sir se plača na Tirolskem in Predarlškem: emendolec (polnomasten) 5 K 20 vin., polemendec 4 K 80 vin., grojer 4 K 10 vin. Deželna vlada skrbi najprej za svoje prebivalstvo. Ko bi se pri nas isto zgodilo s krompirjem, fižolom in prešiči, bi bila tudi zadrega precej manjša.

Stiska na Dunaju. Dunajčani so zelo hudi, ker ne dobe krompirja. Druga leta so imeli že prve dni junija zadosti zgodnjega krompirja, zdaj ga še v avgustu primanjkuje. Kakor hitro je vlada s svojimi odredbami vmes posegla, je krompir izgubil s trga. Sumijo, da ves pridelek pokupijo velike gostilne, kuhinje in tovarne naravnost od kmetov. Kmetje so seveda toliko pametni, da ne bodo šli na Dunaj, če tam manj dobe in so še v nevarnosti. Iz vseh krajev se je vsul velik roj na deželo.

Za živila, zlasti za moko, se ponujajo grozne cene.

»Podjunsko čebelarstvo društvo« naznanja svojim članom, da bo — ako mogoče — preskrbelo čebelarje z brez-davčnim sladkorjem. Kdor ga želi, naj naznani število panjev in množino M. Schmiedhoferju v Heleni, p. Črna. **Črtice.**

Dobava sena za vojaštvo. Vsled velike potrebe sena pri soški armadi je navišje armadno poveljstvo odredilo, da se kranjski deželi naloženi kontingent sena v čim najkrajšem času rekvirira po § 27 zakona o vojnih dajatvah. Sena torej ne bodo odjemali nastavljeni komisijonarji, ampak vojaški organi naravnost od županstev. Oddajalo se bo seno od 17. do 23. avgusta. Župani morajo dobiti od vojaškega prevzemnega organa za vsakega posestnika posebej listek, na katerem je natančno zapisano, koliko sena je posestnik oddal in kako daleč ga je pripeljal, ker se bo kmetu plačala vožnja po daljavi. Ta potrdila se pošljejo deželnemu mestu za krmila v Ljubljani, ki bo skrbelo, da se vsakemu posestniku vse izplača, kar mu gre. Poveljstvo soške armade bo tako postopalo, dokler ne bo dovoz iz zaledja pokrtil armadne potrebe.

Tukaj in tam. Čitamo, da so v Avstriji določene naslednje cene za žito: Za meterski stot pšenice 40 K, ječmena 37 K, ovsa 36 K. Kdor odda pšenico ali rž do 15. novembra, dobi povrh še nagrado po 2 K za vsak meterski stot. — Na Ogrskem so pa določene žitne cene od 48 do 52 K. Odkod to, da ima ogrski kmet vedno prednost pred našim, kakor da bi Ogrji za skupno domovino več žrtvovali nego Avstrija!

Za jabolka je določil urad za prehrano najvišje cene in sicer: za 100 kg mešanih svežih jabolk pri gospodarju 44 K; ako jih dostavi v skladišče odjemalca, 50 K. — Za češplje (trgano, namizno sadje) 60 K; otrešene 35 K; slive 65 K.

Razpis natečaja za osnutke vzornih hišnih oprav enostavnega sloga. Zavod za pospeševanje obrti je odločil znesek 500 K. in sicer v treh nagradah po 250 K, 150 K in 100 K za osnutke cenega pohištva, ki naj se odlikuje po solidnosti in enostavnosti konstrukcije, primernosti rabe in ki naj upošteva zlasti dejstvo, da se gre pred vsem za nabavo pohištva v južnih od vojske prizadetih krajih. K natečaju so pripuščenih popolnoma dovršeni konstrukcijski načrti, če mogoče s pravilno perspektivno sliko, izgotovljene predloge, pa tudi izdelki in natura. Natančnejše informacije in pojasnila daje pisarna »Zavoda za pospeševanje obrti, Ljubljana, Dunajska cesta št. 22a. Rok za vlaganje se določi na 14. oktober t. l. Zeleti bi bilo, da se udeležite tega natečaja zlasti boljši obrtniki, ki so zmožni za samostojno delo skupno s arhitekti in umetniki, ki poznajo slog našega domačega pohištva. Od natečaja niso izključeni tudi že izvedeni izdelki, če odgovarjajo smislu natečaja.

Listek

Zvonarjeva hči.

(Povest. — Spisala E. Miller. — Priredil Fr. Steržaj.)

(Dalje.)

15. Oblikovanje.

V livarni je bilo delaveselo razpoloženo. Se so bila oboja četverkotna vrata na dvorišče odprta in jutranja svetloba je plula skozi v obširni prostor. Vratom nasproti se je raztezala stena z globokimi okni proti mestnemu jarku. Ob njej je stala delovna miza učenikova, stružnica in drugo. Ilovica je bila naložena v kotu, ob njej dva velikanska čebra z vodo in orodje. Na mizah je blestele vosek in malo poizkusne kovine. Na rdečem tlaku je ležal kup srebrnobelega cina, poleg njega je rdeče žarel baker v trikrat toliki množini. Ob njih je mojster Jožef odtehtaval potrebne množine.

Na desno od vrat so se odpirala tla v veliko četverkotno jamo. Tukaj naj se rodi novi zvon. Globoko notri je stal Henrik. Pridno, s privihanimi rokavi je oblikoval. Okroglo, z opeko in ilovico prevlečeno je stalo »zvonovo zrno«, ki je kazalo njegovo notranjo podobo. Stari Rudnik je stal zgoraj ob jami in ukazoval:

»So li na dnu za zrak potrebne odprtine, da ne bi ogenj razgnal oblike?«

»Vse natanko, oče! Zrno je gotovo in z ilovico prevlečeno,« se je oglasil krepki Henrikov glas iz jame. »Lahko prižgem ogenj, da se oblika posuši.«

»Prižgi!« je zapovedal mojster.

Vrata sta zaprla, da bi preprih ne napravil razpok v ilovici. Henrik je potisnil sivi les in oglje od spodaj v notranjost zrna in zažgal. Medtem pa so njegove roke gnetle tuintam, gladile in oblikovale, kjer je njegovo izurjeno oko opazilo kako napaka.

Jožef in pomočnika so pa odzunaj vrtili prerezno obliko ob ilovnatem prevlečku zrna, gladili jo tako, da je odgovarjala zvonovi notranjosti. Ogenj je osuševal obliko in njegova toplina je utrjevala ilovico. Može so odšli k zajtrku, zakaj zgodaj so bili pričeli. Henrik je stopil po lestvici zopet v jamo in čuval nad ognjem. Počasi se je zrno sušilo. To je bilo potrebno, da ne nastanejo razpoke. Mostru pa ni dalo miru. Vedno in vedno je stopal okoli; tuintam je nekoliko zmočil mesto, ki se je prehitro sušilo.

Ko je prišel Jožef v livarno, je nesel v pločevinasti posodi umazano brozgo iz vode, pive in pepela. Stopil je v jamo in pričelo se je pepeljenje zrna; ta tanki prevleček je bil potreben, da bi se »srajca« iz ilovice ne prijel zrna. Od vrha do tal so ilovice prevlekli zrno s to lepljivo brozgo. Ugasnjeni ogenj so nanovo prižgali. Stari mojster, ki je pregledoval natehtane kovine, je pristopil in vprašal:

»Je-li čas, da zrno oblečemo v »srajca«?«

»Čas je,« sta odvrnila oba enoglasno. Jožef je stopil iz jame in ukazal učencu:

»Daj nama ilovice!«

In Henrik je pričel po namazanem zrnu nakladati ilovice. »Srajca« ali pravzaprav pravi zvon, kakor se vlije — se mora narediti najprej iz ilovice. Zgornji del se mora zopet v krogu s prerezano desko enakomerno izoblikovati, napis na njej je treba napraviti iz voska in naposled vse namazati z lojem. »Srajca«, t. j. prava oblika zvnona je gotova.

Zvečerilo se je. Globoko se je oddahnil Jožef in dejal:

»Tako, sedaj naj se srajca na zraku osuši, mi pa pojdimo večerjat.«

Rano zjutraj prihodnjega dne so pričeli s tretjim delom, s plaščem. Iz ilovice, med katero je bilo pomešano prevdvo, konoplja in telečja dlaka, da se drži skupaj, so naložili na »srajco«, novo debelo plast. To je zunanji, trdni del zvonove oblike. Med njo in zrnem, kjer je zdaj ilovnat srajca, je prostor za kovino. Po ure dolgem, trudapolnem delu so napravili tudi plašč.

Mojstri pogledajo, če so v težkem plašču proste odprtine za zrak, da ne pretrga zvana med vlivanjem, če bi se »zračne piščali« zamašile. Tudi korenine za zvon so pripravili.

Umazano delo je sedaj pri kraju. Najtežje pri vsem se šele pričena, ko je plašč docela suh. Treba je sedaj »srajco«, pravo zvonovo obliko, ki je sedaj odveč in mora napraviti bronu prostor, vzeti izmed zrna in plašča ven, da se naredi prostor za vlivanje.

Treba je najprej dvigniti kamenotrdi plašč kvišku, kar se lahko zgodi, ker je površina »srajce« bila namazana z lojem.

Da se more plašč lahko dvigniti, podložo se železne tračnice, opremljene s kljukami, ki ga spodaj primejo; okoli njega se tesno nabijejo leseni obroči, ki ga drže skupaj, in se pritrdijo močne vrvi, ki se vzpenjajo po škripcu, da je mogoče plašč enakomerno in polagoma dvigniti. Plašč je pritrtjen, lahko se dvigne. Ogenj ga je osušil in raztopil na »srajco« namazani loj. Plašč je prost. Če da Bog svoj blagoslov, ga bo lahko dvigniti brez škode. Može so stopili k vrvem.

Mojster mogočno zavpije: »Kvišku!«

Počasi pričena šestoro rok vleči — plašč se dviga, njegova ogromna oblika plava nad zrnem in »srajco«. Urno pritrdijo vrvi. Može si obrišejo pot s čela, gledajo v globino, gledajo kvišku.

Naglo stopajo može v jamo. Treba je sedaj odstraniti »srajco« od zrna. Z ostrimi noži jo hite odločevati v posameznih kosih, tako dolgo, da je izginila poslednja sled, zakaj skrbno-snažno mora biti površje zrna, predno je iznova pepel. Eden pritrdi železo za kembelj in pritrdi se krona, ki jo je stari mojster lastnoročno napravil.

Nato spuste z veliko skrbnostjo plašč prav na isto mesto, kakor je bil prej. Sedaj je prostor med njim in zrnem prazen za kovino.

Treba je še dno skrbno z ilovico zadelati. In nato je bilo zopet dela. Ves dan

jim je minul, da so napolnili jamo, kjer je bila zvonova oblika, z zemljo, peskom in pepelom ter je trdo pohodili in zgnatli, da je bila enako visoka s tlemi v livarni.

Jutri se prične lahko z vlivanjem.

(Dalje.)

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kaknega odbitka.

Kradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Tedenska pratika.

Petek, 17. avgusta: Rojstni dan našega presvitlega cesarja Karla. —

Sv. Benedikta, opatinja. — Sv. Mamant, pastir. — Sv. Liberat, muč. († 483.)

Sobota, 18. avgusta: Sv. Helena, cesarica. — Sv. Agapit, muč.

Nedelja, 19. avgusta, 12. pobink. Evang. o usmiljenem Samaritanu. — Sveti Ludovik Tolosanski. — Sv. Julij, muč. — Sv. Marjan, puščavnik.

Ponedeljek, 20. avgusta: Sveti Bernard, opat. († 1153.) — Sv. Stefan, ogrski kralj. — Sv. Lucij.

Torek, 21. avgusta: Sv. Joahim, mož sv. Ane. — Sv. Adolf. — Sv. Ivana Frančiška Santalska. († 1641.) — Bl. Janez Berhmans.

Sreda, 22. avgusta: Sv. Timotej, muč. — Sv. Hipolit, škof. — Vladimír, hrvaški kralj.

Četrtek, 23. avgusta: Sv. Filip Benicij. — Sv. Moderat.

Soince vzhaja ob 5. uri 1 minuta, zahaja ob 7. uri 6 minut.

Luna: Mlaj 17. avgusta ob 7. uri 21 minut zvečer.

Sv. Helena, cesarica.

(† 328.)

Po sporočilu nekaterih zgodovinarjev je bila Helena hči nekoga poštnega lastnika v Bitiniji. Vsled izredne ljubeznivosti in plemenitega obnašanja si je prisvojila naklonjenost cesarja Konstancija Klora, ki jo je vzel za soprogo. Šla je z njim v Trier, kjer je imel svoj sedež kot sovladar. Helena je mati Konstantina Velikega.

Prvotno je bila poganske vere; ko se je oprijela krščanstva, je obenem postala velika opora katoliške Cerkve in dobrotnica človeštva. Njena poniž-

nost je dopadala vsem ljudem. Hodila je okrog v preprosti obleki, dasi soproga tako mogočnega vladarja; tudi k sv. maši je prihajala skromno oblečena. Z velikodušno darežljivostjo je prispevala v razne dobrodelne namene, zlasti za reveže in cerkve. Ko je prišla v Jeruzalem, je bila njena prva skrb, da je dala povelje, naj bi se poizvedelo, kje se nahaja križ Kristusov. Kako vesela je bila, ko se je to posrečilo! Tudi v Jeruzalemu je posvečala svoje življenje z molitvijo, s spokornostjo in z deli ljubezni zlasti do bolnikov in jetnikov. V 80. letu jo je Bog poklical po krono nesmrtnosti.

Nazaj!

V nekdanji mirni, zadovoljni dobi smo zaslepljeni krivo pot hodili; grehoti, zmoti smo služili, živeli v samopašnosti in zlobi

Pozabljač Boga v strasteh, gnusobi brez studa so ljudje povsod tonili. Vzplamtela zdaj je vojska in strašni sili, kot kazen božja splošni vsej hudobi.

Četrto leto vojne se pričinja. Vrnimo k Bogu se, da skorj ustavi prestrašno klanje, skrajša čas trpljenja,

da urno k miru narode pripravim. Vrnimo k Bogu se, — in spet v domove pripelje nam očete in sinove
J. M., invalid.

To in ono.

Pozdrav gorskih strelcev.

Pozdrave pošiljamo fantje slovenski, se bratov spominjamo zlasti dolenskih. Zdaj bralkam in bralcem vsem »Domoljuba«, pa tudi vsem znancem našega kluba, dekletom poštemim damo pozdrav.

Mi gorski smo strelci vsi vrli Slovenci. Folentarija čakamo da brž ga namahamo; da vidi sovrag, kak' dom nam je drag; da biva tu narod, ki ljubi cesarja, ki da za vladarja blago vse in kri!

J. Požek in J. Milek iz Adlešič; N. Požek, Dolence; A. Govcednik, Bušnjavas; F. Crnugelj, Grabrovec.

Odlikovanja in zasluge. Danes hlepi vse po odlikovanju. Čim starejši je kdo, tembolj je v tem oziru (da si želi kako odliko, naslov ali križec) podoben otroku. Ne mislimo pa tukaj vojakov, saj je nedavno zapisal naš poročevalec iz Galicije (poročnik Jože Barle), da vsak izmed mož tam na fronti zasluži zlato medaljo, če bi se vpoštevalo trpljenje, katero mora vsakdo prestajati; žal, da odlike in svetinje, ki jih dele, ne pridejo vselej na prsa najboljših in najzaslužnejših.

Prav vsled strastnega pooganjanja za križci in odlikami se dostikrat zgodi, da se zasluge dele nezaslужnim in da veljava raznih redov in znamenj pada. Te dni je neki vzgojni list pisal o odlikovanih sledeče:

»Vsak nekoliko globlje misleč človek naj bi bil vzvišen nad tem, da bi na razna odlikovanja kaj dal, ali da bi jih smatral kot merilo zaslug. Seve je taka sodba bolj težka, ker je javnost tako razvajena, da take vnanjosti še vedno uvažuje...

Zato naj bi bile merilo za sleherni odlikovanje le resnične zasluge odlikovanca, ne pa činovna vrsta, ne javna služba in stopnja na tej službi ne plemstvo, ne starost ali kaj drugega. Ako se pa to ne da predugačiti, potem bi bilo bolje za marsikoga in za marsikateri stan, če ob plohi številnih odlikovanih ostane — suh, nego če se ga dotakne le par ničevih kapljic.

Žaromet. Prijatelj Emil Povšič (pri 30-5 cm bateriji) nam je zopet narisal in poslal dopisnic; s šaljivim prizorom: Dva možakarja — eden s kosom na hrbtu, drugi s pipo v ustih — se pomenkujeta, ko opazujeta v dalji velik žaromet. Njuno modrovanje je slikar spravil v naslednje stih:

Stari iz Podbrda Luka
vprašal je soseda Smuka:
»Kaj ta strela svet podira;
al' je fana, al' bandira?»

Smuk pošteno parkrat pljune,
tja med rebra Luko sune:
»Kaj ne veš? To »rešpektor' je;
spredaj sveti, zadaj crje...«

»Kdo za Boga to bi vedel —
Novi svet pač vse je zmedel.«

Dostavek! Preljubi »Domoljubi! — Prejmi tole slitico in z njo vred seveda najlepših in prisrčnih pozdravčkov cel nahrbtnik od Tvojega zvestega »kanonirčka« — Povšiča E.

Za razvedrilo.

Dobil... Peter: »Tine, ali si kedaj dobil v loteriji?« Tine: »Seveda sem. Dobil sem prepričanje, da sem bil norec, ker sem toliko časa zastoj metal denar proč.«

Pri gospodih. Sinček: »Papa, kupi mi no konjiča, da se bom vozil na izprehod!« — Papa: »Nimam denarja za to. Če se boš pa pridno učil in bo kaj prida iz tebe, si boš pa lahko sam oskrbel lepega konjiča.« — Sinček: »Torej se pa ti nisi pridno učil.«

Vprašanja in odgovori.

Državna podpora 1910: Ne gre, ker v resnici ni v vojni službi.

M. K., Trstenik: Železne postelje prodajajo ljubljanske železne trgovine. Postreže Vam pa tudi vsaka trdka za pohištvo, n. pr. Dovgan v Ljubljani, Dunajska cesta.

P. M., Čenčice: Ročni mlinci so prepovedani, zaradi tega jih ne prodajajo več.

A. K., Metlika: To zahtevo bo preiskalo in uredilo »Deželno mesto za preskrbo klavne živine v Ljubljani. Obinajte se pismeno tja. — Žitnice morajo biti dobro prezračene, a okna zastrita z gosto mrežo, da ne morejo veše in mušice skozi, ki puste zalego. Poprej je pa treba pregrade dobro očistiti in osnažiti. To golazen preganjajo tudi z naftalinom (neke vrste sol), ki se natrese po takih prostorih. Samo precej hud duh ima. Naroča se v prodajalni Zankl-novi sinovi v Ljubljani.

M. B., Leskovec: Prečitajte, kar je bilo v »Domoljubu« v zadnjih treh številkah o »vzdrževalnici«. Dotična ženica naj napravi novo prošnjo; morda bo zdaj šlo. — Z novico o prosti vožnji proti Zagrebu je nekdo napravil neslano šalo.

M. A., Medija Izlake: Pritožbe bi morali pojasniti ravnatelstvu v Trstu.

J. G., Dolsko: Če je resnica, da je sin na tak način prišel v ujetništvo, je izključena vsaka podpora. Če pa ta govorič nima nobene podlage, napravite novo prošnjo z ozirom na novo postavlo o vzdrževalnici.

M. Š., Breže: Sprejeta je bila v državnem zboru postava, ki določa podporo tudi družinam v »ovražnih deželah pridržanih državljanov. Prošnjo bo najbrž reševala komisija pri glavarstvu.

Koze mlekarice bo oddajale »Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani« v najkrajšem času. Koze je importiralo »Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine« naravnost iz Švice ter

so pravega sanskega plemena, bele barve. Koze se bodo oddajale le revnim slojem v Ljubljani in okolici, in sicer takim ljudem, ki imajo mnogo majhnih otrok in trpijo vsled tega pomanjkanje mleka v najhujši meri. Reflektanti iz Ljubljane in okolice (revnejši sloji z mnogobrojnimi otroki) naj se priklade za omenjene koze pismeno pri »Kranjskem deželnem mestu za vnovčevanje živine« v Ljubljani, Turjaški trg št 1, ter se jim bo pozneje naznanil dan oddaje.

Književnost.

Cesar kliče v boj proti domačim sovražnikom. Zbirka protialkoholnih spisov »Sveta vojska« v Mariboru. Zvezek 5. — Spisal F. Kovacič Maribor, 1917. — Založila »Sveta vojska«.

Sadno vino ali sadjevec. Navod, kako ga izdelujemo in kako z njim ravnajmo, da dobimo okusno in stanovitno pijačo. Po najnovjših virih in lastnih izkušnjah za slovenske sadjarje priredil z 42 podobami in pojasnil Martin Humek, deželni sadjarski nadzornik. Cena 2 K 40 vin. — Knjiga je izšla ravno prav, da si jo, predno dozori sadje, vsakdo omisli in prečita. Izdelovanje sadnega vina je marsikje velikega narodnogospodarskega pomena.

SKRIVALNICA.

Doslej smo se vselej tako pomenili, da skupaj skrialnico smo ugenili. Kaj pa, če danes prav nič ne izdamo, koga in kaj tu v podobi imamo? ... Naloga prej urednika je bila, da je namignil, kar slika je krila. Sam bil prisiljen je vedno iskati, preden je mogel — kar skrito — izdati. No, pa iščite zdaj enkrat sami, saj ponavadi se hitro dobil!

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Dunaj, 11. avgusta: 26, 65, 29, 64, 40.
Trst, 8. avgusta: 67, 25, 35, 63, 88.

Plačam

za število v palicah, kosih, prahu, cvetu K 14 — za kg.
za platni šmirgel (šmirgel) K 33 — za 100 listov.
za šelak orange K 54 — za kg.
za vinsko kislino K 50 — za kg.

Stignitz Elemér

zaloga tehniških potrebščin na debelo
Budapest VI., O-utza 16, telefon 48-49.

† Hranilnica in posojilnica v Vodicaх naznanja žalostno vest, da je njen večletni načelnik

Verbič Matej

posestnik v Rosezah

v soboto 4. t. m. zvečer nenadoma umrl. Bog mu plačaj stotero ves trud in skrb, ki jo je posvetil hranilnici.

Vodice, dne 5. avgusta 1917

1999

Odbor.

Avtomatična past

za podgane K 5-80, za miši K 4-60, love brez nadzorstva do 40 živali v eni noči, ne zapuste nikake sledi in se same zopet

prilagodijo. Past za ščurke „Rapid“ vjame na tisoče ščurkov v eni noči, po K 5-70. Past za muho „Nova“ komad K 2-60. Povsod najboljši uspehi. Mnogo zahvalnic. Pošilja se po povzetju ali proti predplačilu. Poštne 80 v. izvoz. tvrd. Tintner, Dunaj III., Neulingg. 26-L.

Čudovito šilo za šivanje le K 3-90

Nase čudovito ročno šilo za šivanje šiva tako naglo prešivne vbove kot šivalni stroj. — Največja iznajdba, s katero more vsak sam krpiti in šivati usnje, raztrgane čevlje, konjsko oremo, kožuho, preproge, pokrivala za vozove, šotore, klobočevino, plašče za koleca vreče, platno in vsako drugo močno tkanje. Nujno potrebno za vsakogar. Trdna konstrukcija, zelo lahka uporaba. Jamstvo za porabnost. Mnogo pohvalnih pism. Cena kumol šila s sukancem, 4 različni šivalnimi in porabnim navodlom K 3,90, 3 kosi K 11.— 5 kosov K 18.— Pošilja po povzetju, (na boljšice proti pred plačilu.) 1552

M. Svoboda, Dunaj, III/2, Riessgasse 13-404.

U VII 495/17-2

1002

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajna sodnija v Ljubljani je razsodila o obtožbi javnega obtožitelja zoper Ano Povše, rojeno 8 septembra 1877, pristojno v Kranj, posestnika ženo v Stepanji vasi št. 19, radi prestopka po § 20 št. 1 cesarske naredbe z dne 24 marca 1917 št. 131 drž. zakona v navzočnosti c. kr. dež. sod. svetnika v p. Potrato kakor javnega obtožitelja, obtoženke Ane Povše po danes dognani glavni razpravi po predlogu javnega obtožitelja, naj se obtoženka kaznuje, tako:

Obtoženka Ana Povše je kriva, da je marca meseca 1917 in prve dni aprila v Stepanjivasi izrabljaje izredne razmere, povzročene po vojnem stanju, zahtevala za neobhodne reči očitno čezmerno ceno, namreč 56 h za 1 liter mleka, po katero mora priti odjemalec, in je s tem zakrivila prestopek dražanja po § 18, 20 št. 1 cesarske naredbe z dne 21. avgusta 1916 št. 261 drž. zakona ter se radi tega obsodi po § 14 citirane cesarske naredbe z uporabo § 264 na 48 ur zapora, ter po § 369 k. p. r. v povračilo kazenskih stroškov.

V smislu § 45 navedene cesarske naredbe se odredi, da se Irma razsodba enkrat v ljubljanskem časopisu „Domoljub“ na stroške obtoženke objaviti.

Ljubljana, 11. junija 1917.

Dr. pl. Kočvar m. p.

Framydol

je sredstvo za pomajenje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brade za trajno temno pobarva. 1 steklenica s poštnino vred k 2-70.

Rydyol

je rožnata voda, ki pivo pordeči blede lica. Učinka je čudovit. 1 steklenica s poštnino vred k 2-45. Povzete 85 vinarjev več. Naslov za naročila:

JAN GRODICH, drogerija pri angein, Brno 641, Morava.

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne neogodne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, otroških dot, rentna in ljudska neogodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Najugodnejši pogoji za vso vrsto zavarovanja.

Stanje zavarovanega kapitala K 175.000.000.— Stanje garancijskih fondov K 55.000.000.—

Zavod temelji na vsajemnosti. — Prospekti zastoj in poštnino prosto. Spozobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji. 1832

Vsako množino

dobro zrelih in suhlih 1902

lešnikov

kupi Franc Bartol v Medvodah.

Izšel je

novi cenik

s koledarjem in vojnimi urami po najnižjih cenah. Tudi po pošti zastoj. Na obitni obisk vjudno 449 vabi

F. ČUDEN

Cene brez poveška. Ljubljana, Prešernova ulica št. 1.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6, za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

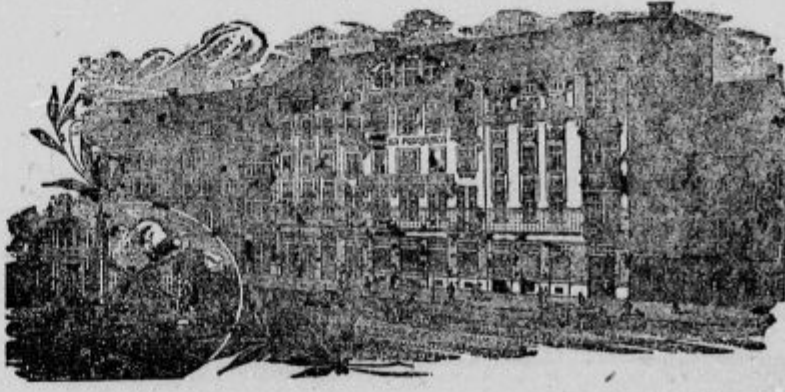
Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4 1/4 %

Rezervni zakladi znašajo okroglo en milijon kron. — Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1916 okroglo 26 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadržnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljše.

Vojna zapesna ura

natančno regul. in re-
dpa. Nikel ali jeklo K
12 — 18 — 20. — s različ.
svetila. kazal. K 16. —
20 — 24 — v sreb. okr.
K 18. — 24. — 28. — s rad.
svet. kas. K 20. — 26. —
srob. nap. ure na elast.
K 30. — 35. — 40. — 44 k.
elast. zapesna ura na
elast. K 100. —, 120. —,
140. —. Sletno pismeno
dovol. na ali denar nazaj.

jamstvo. Pošilja po povzetju. Nikak riziko! Zamena
dovol. na ali denar nazaj.

Prva tovarna ur JAN KONRAD
c. in kr. dvorni zločnik Brnx št. 1558 (Češko)
Na željo se vsakomur nastoj pošlje mo. glavni cenik.

Zastavlj dohi vsak na željo

mo glavni ka-
talog ur, sre-
brnine, zlatni-
ne, godičnih
predm., violine
za viko. Dobre
har. po K 14, 20,
25, 35, 45, 55, 60,
harmonike po
K 70, 80, 100, 120; čvrstne
harmonike po K 180, 200,
240, 280. Varnost do-
volina ali
denar nazaj.
Pošiljat. po
povzetju ali
predplačilu
Razpošiljal-
nica:

JAN KONRAD, c. l. kr. tver.
deb. Mosti (Brnx) št. 1750, Češko.

**Kuverte s firmo,
pisma,
račune itd.**

Izvršuje natančno
po naročilu

**Katoliška
tiskarna
v Ljubljani.**

Ustanovljeno l. 1893.

**Vzajemno podporno društvo
v Ljubljani**

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi živ-
ljenjskih polic, posestva, vrednostnih papirjev ali proti
zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v
odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani,
Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519 848 40 kron.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/4 %

Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15 615 deleži,
ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,089.850 kron.

Suhe gobe,

črna in rdeča detelja, kumna, jarež, repno,
korenjevo, razna travna in druga domača se-
mena, prazne vreče kakor tudi vse vrste pri-
delkov kupuje **SEVER & URBANIČ**, Ljubljana,
Wolfova ulica 12.

!! Ako še niste, pošljite naročnino !!

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je
mojsirsko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju Neugajajoče zamenjam!

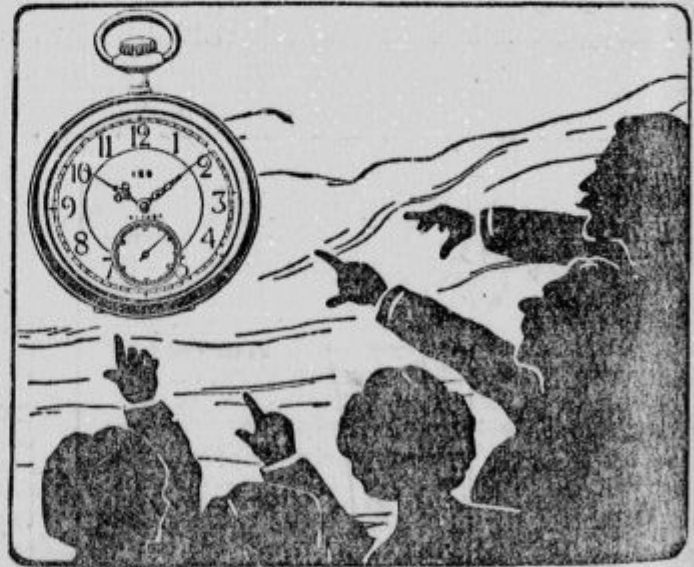
Velika izbira ur, veržic,
prstanov, lepoticja, daril
itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte za-
stojnj in poštine prosto.

- Št. 99410 kovinasta anker Roskopf
ura K 12'40
- 99449 Roskopf ura, grav. močna,
2 pokrova K 16'80
- 99600 Radijska žepna ura ponoči
sveteča K 16'20
- 99865 kovinasta verižica K 1'60
- 99645 Uhani amer. double zlato
K 3'40
- 99022 Srebrni rožni venec K 9'50

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

Lasina protokolirana tovarna ur v Švic.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.